

IMPACTANALYSE

Informatiekundige belemmeringen samenwerkende gemeenten

Opgesteld door KING
Datum 10 juli 2015
Versie 1.1

Inhoud

1	Aanleiding en probleemstelling	4
2	Samenwerkingsvorm van invloed op informatiekundige belemmeringen	5
3	Probleemanalyse	7
3.1	Belemmeringen ten aanzien (her)gebruik van gegevens	7
3.2	Belemmeringen in (her)gebruik van technische infrastructuur	8
3.3	Belemmeringen in benodigde harmonisatie van werkprocessen en applicaties	12
4	Oplossingsrichting	14
4.1	Gezamenlijke gemeentelijke agenda	14
4.2	Agenda van de gemeentelijke ICT-leveranciers	15
4.3	Agenda Logius-KING	15
5	Acties voor KING in 2015	17

1 Aanleiding en probleemstelling

Door meer samen op te trekken en de informatievoorziening verder te standaardiseren, kan veel tijd en geld worden bespaard. Bovendien is het zo eenvoudiger om nieuwe ontwikkelingen, zoals de decentralisaties, succesvol en tijdig door te kunnen voeren.

Iedereen is het eens met deze formulering, maar de praktijk lijkt weerbarstig. Samenwerking tussen gemeenten onderling (en met bijvoorbeeld private partijen) leveren issues op die niet alleen informatiekundig, maar ook organisatorisch, juridisch en technisch van aard zijn.

De aanname is dat samenwerkende gemeenten, en (georganiseerde) samenwerkingsverbanden in het bijzonder, hierbij nog onvoldoende worden gefaciliteerd. Veelal ligt de aanleiding in wetgeving die, zonder de nodige aanpassingen, zaken 'onmogelijk' maakt. Denk bijvoorbeeld aan de wet BRP waarin samenwerkingsverbanden niet zijn meegenomen. Ondersteuning van samenwerkingen vanuit het stelsel van basisregistraties en basisvoorzieningen is ook nog niet optimaal, zo blijkt uit de recente ervaringen van Logius hierin. Ook vanuit KING zijn tal van producten en diensten nog onvoldoende ingericht op ondersteuning op het gebied van samenwerken, specifiek op het gebied van informatie en informatievoorziening. En vanuit leveranciers en gemeenten is ook effectievere inzet van basisregistraties en basisvoorzieningen mogelijk. Zo bevat de programmatuur vaak nog onvoldoende de mogelijkheden om effectief te kunnen samen werken tussen gemeente(n) en haar partners.

Veel van bovengenoemde issues worden besproken op diverse tafels en worden wel of niet geregistreerd op verschillende lijsten. Oplossingsrichtingen variëren van ad hoc korte termijn lokale workarounds tot en met lange termijn werkafspraken die dan echter weer onvoldoende door 'de keten' heen zijn geborgd.

De wens van KING is hiervoor een snelle impactanalyse te maken. We zijn op zoek naar de reële vragen, knelpunten en issues die nu of op korte termijn spelen bij gemeenten en moeten worden opgelost.

2 Samenwerkingsvorm van invloed op informatiekundige belemmeringen

Door middel van een eerste snelle inventarisatie willen we de belangrijkste issues op tafel hebben. We hebben hierbij gezocht naar een mix van vormen van samenwerking die van invloed is op informatiekundige belemmeringen. Deze mix bestaat grofweg uit:

1. Gemeenten contracteren gezamenlijk, met behoud van het mandaat per gemeente en leggen afspraken vast in lichte samenwerkingsvarianten zoals de 'regeling zonder meer'. Een "regeling zonder meer" of lichte regeling vloeit voort uit artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) en is een lichte vorm van samenwerking tussen gemeenten, waar delegeren en mandateren niet aan de orde is. Denk hierbij aan convenanten, intentieovereenkomsten, bestuursafspraken e.d. Daarin wordt de intentie tot samenwerking geregeld evenals het doel, de aard en de wijze waarop deze zal plaatsvinden.
2. Eén gemeente voert uit namens gemeenten en/of de regio (centrumgemeente of gastheer). In deze constructie (art. 8 lid 3 Wgr) wordt (doorgaans) één gemeente aangewezen die namens de deelnemende gemeenten bepaalde bevoegdheden van die deelnemende partijen uitoefent. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat één grote gemeente voor andere gemeenten de ICT verzorgt en daarmee ook sterk de manier waarop deze ICT wordt ingezet bepaald.
3. Gemeenten werken samen in een gezamenlijke uitvoeringsorganisatie. Bijvoorbeeld een Openbaar Lichaam of een privaatrechtelijke overeenkomst.
  - a. Een publiekrechtelijke samenwerkingsverband cq. Openbaar Lichaam (WGR); Een openbaar lichaam is de meest gebruikte vorm van publiekrechtelijke samenwerking op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Een openbaar lichaam heeft rechtspersoonlijkheid zodat het zelfstandig kan optreden in het maatschappelijk verkeer. Gemeenten die deelnemen aan een openbaar lichaam kunnen taken en bevoegdheden delegeren aan het openbaar lichaam. Deze gemeenten vormen vaak de Algemene Vergadering die het samenwerkingsverband bestuurt.
  - b. een privaatrechtelijke overeenkomst (contract of coöperatie of derde partij)

In onderstaand overzicht zijn de verschillende bevroegde gemeenten geordend naar bovenstaande indeling:

a. 'lichte' regeling/ samenwerkingsovereenkomst	Serviceorganisatie Zuid- Holland-Zuid ICT bureau Westerkwartier
b. Gastheer	Equalit Woerden
c. Openbaar lichaam/ privaatrechtelijk	Dimpact Dienst SZW Noardwest Fryslân

3 Probleemanalyse

Op basis van een gespreksronde is een eerste clustering van thema's gemaakt. Dit betreft:

1. Belemmeringen ten aanzien van (her)gebruik van gegevens
2. Belemmeringen ten aanzien van (her)gebruik van technische infrastructuur
3. Belemmeringen in benodigde harmonisatie van werkprocessen en applicaties

Bij alle thema's blijkt dat de administratieve, juridische en technische wereld met elkaar botsen.

3.1 Belemmeringen ten aanzien (her)gebruik van gegevens

Gemeenschappelijk doel van de samenwerking onvoldoende helder

Indien het informatie delen in een samenwerkingsverband het delen van persoonsgegevens inhoudt, moeten organisaties voldoen aan de normen van de privacywetgeving. Een van de vereisten is dat het doel waarvoor de gegevens worden uitgewisseld eenduidig omschreven en gedeeld is. Dit is vooral een issue bij het beleggen van nieuwe taken (bijvoorbeeld sociale en/of jeugdteams in het sociaal domein) en niet zozeer bij geëigende taken zoals leerplicht, sociaal werkvoorzieningsschap of belastingsamenwerking.

Oneigenlijk gebruik

Een belangrijk aandachtspunt zijn medewerkers die voor verschillende organisaties (bijvoorbeeld in een gemeentelijke samenwerkingsverband al dan niet zijnde een openbaar lichaam) werkzaam zijn. Daar is het wenselijk dat een medewerker over één account beschikt, maar dat de opvraging wordt geregistreerd onder de organisatie die verantwoordelijk is voor die bevraging. Zo kan oneigenlijk gebruik aan het juiste bestuursorgaan (en niet de rechtspersoon) worden gemeld en wordt inzicht verkregen in bevragingen waar de rechtspersonen verantwoordelijk voor zijn.

Op dit moment zijn in de praktijk vaak (te) beleidsmatige waarborgen ingericht om oneigenlijk gebruik te voorkomen. Maar er is ook regelmatig oneigenlijk gebruik geconstateerd zoals onlangs nog in de SUWI-keten.

Juridische status van de samenwerking bepaalt en beperkt te gebruiken basisregistraties

De juridische status van een samenwerkingsverband is tegelijkertijd van invloed op de bronnen die gebruikt (moeten) worden. Voor 'openbare lichamen' geldt immers voor de uitvoering van publieke taken de verplichting om gebruik te maken van gegevens uit de basisregistraties¹. Daarmee hangt ook de terugmeldverplichting samen bij het vermoeden van onjuiste gegevens.

N.B. Het terugmelden van fouten in bijvoorbeeld adressen is echter niet altijd in belang van de dienstverlening die door het betreffende samenwerkingsverband wordt uitgevoerd. Hiermee wordt vanuit de uitvoeringspraktijk niet aan de richtlijn voldaan.

---

¹ Zoals bijvoorbeeld geregeld in de betreffende materiewetten die nu 'gelden' in het sociaal domein.

Voorbeeld: Gebruik van het NHR (Handelsregister/ niet-natuurlijke personen). Het Handelsregister is vanaf medio 2014 de basisregistratie van alle rechtspersonen en ondernemingen in Nederland. Op dit moment is het voor een samenwerkingsverband niet mogelijk (efficiënt) gebruik te maken van de NHR. Voor iedere gemeente als onderdeel van de samenwerking moet een aansluiting worden gemaakt, als GR is gebruik niet mogelijk. De KvK komt niet met eenduidige antwoorden hoe wel om te gaan met dit vraagstuk.

Voorbeeld: Bevraging van de GBA (natuurlijke personen).

Een samenwerkingsverband levert enerzijds alle gegevens aan aan de GBA-V. De aanlevering vindt plaats door de Burgerzakensystemen van de individuele gemeenten. Anderzijds, bij raadpleging van deze gegevens moet echter een onderscheid worden gemaakt tussen binnengemeentelijke en buitengemeentelijke 'raadpleging'. Gebruik van de GBA-V is beperkt tot bevraging van buitengemeentelijke personen.

Voorbeeld: Gebruik van DigiD voor authenticatie in een gezamenlijk geregelde taak. Bijvoorbeeld SOLO (Sociaal OndernemersLoket Online).

Enorme papierwinkel om als samenwerkingsverband informatiestromen af te handelen

In de praktijk geven veel gemeenten hun samenwerking vorm in een gemeenschappelijke regeling (GR), een publiekrechtelijk samenwerkingsverband. Om als GR (als openbaar lichaam maar ook bijvoorbeeld in de rol van centrumgemeente) de werkzaamheden voor de deelnemende gemeenten uit te kunnen laten voeren, moeten bevoegdheden gedelegeerd of gemandateerd worden.

Voor het zorgvuldig organiseren van de onderliggende informatiestromen bij deze taken kosten de onderliggende mandatering en de benodigde rechten veel tijd. De GR (of centrumgemeente) moet aparte bewerkersovereenkomsten aangaan met gemeenten, terwijl de overdracht van taken en het bijbehorende mandaat reeds in de GR regeling vastligt.

3.2 Belemmeringen in (her)gebruik van technische infrastructuur

Uit de gesprekken blijkt dat bij alle issues in het gebruik van technische infrastructuur de kernvraag is door wie/ welke organisatie de uitvraag van gegevens wordt gedaan en voor wie de gegevens worden opgevraagd. De vertaling van deze authenticatie- en autorisatievoorzieningen levert een aantal belemmeringen op:

Een samenwerkingsverband is nog niet één administratieve organisatie

Samenwerkingsverbanden worden vanuit de verschillende landelijke voorzieningen zoals GBA, GGK, SVB, Logius nog niet gefaciliteerd. Door de wet- en regelgeving moeten noodzakelijke "zeer beperkende" maatregelen genomen worden om de "juridische" aansluitingen daadwerkelijk te realiseren.

Indien het samenwerkingsverband geen openbaar lichaam is, is geen gezamenlijke OIN (Overheids Identificatie Nummer) mogelijk. Dit leidt nog teveel tot allerlei lokale 'technische' oplossingen. Bovendien leidt dit in de realisatie van de benodigde informatie architectuur en ICT-landschap tot allerlei inefficiënte oplossingen:

1. Het werken met een groot aantal 'aliassen' in de email.
2. Het werken met dubbele ICT-omgevingen, bijvoorbeeld m.b.t. GBA.
3. Rondom e-formulieren en e-herkenning; voor het gebruik van een voorziening als e-herkenning moet op de broker van een samenwerkingsverband meerdere keren hetzelfde proces worden ingericht (per gemeente). Het aanbieden van e-herkenning wordt hierdoor voor samenwerkende gemeenten niet goed uitvoerbaar en complex (en daarmee duur). Uiteindelijk is dit wel in te regelen, maar het kost onnodig veel (beheer)tijd en eventuele additionele kosten vanuit leveranciers.
4. Een veelheid aan certificaten die nodig zijn om aansluitingen te kunnen en mogen realiseren. Hier gaat het juist in de meeste gevallen om de protocollen die gemeenten dwingen om onzinnige stappen te zetten. Steeds meer certificeringen zijn noodzakelijk vanaf hetzelfde aansluitpunt, namelijk de gatewayserver van de gemeentelijke infrastructuur. Dit maakt de infrastructuur niet transparant, kwetsbaar en duur.
5. In de vorm van een openbaar lichaam is het niet meer mogelijk de lokale GBA te bevragen, uitsluitend aansluiting en bevraging mogelijk op de landelijke GBA-V. In de praktijk lijkt dit niet tot issues te leiden en is e.e.a. gewoon ingeregeld. N.B. Bezwaar zal zodra ieder aangesloten is op het GBA-V wegvallen.
6. Samenwerkende gemeenten zijn genoodzaakt om de BAG, de GBA en de onderliggende datadistributiesystemen dubbel uit te voeren en te voorzien van een veelheid van koppelvlakken. N.B. De wet geeft immers aan dat toegang tot gegevens beperkt moet zijn tot geautoriseerde personen die vanuit de uitoefening van hun taak de gegevens nodig hebben. Informatiesystemen moeten daar ondersteuning voor leveren en kunnen dat op een aantal manieren doen.

Voorbeeld van deze ondersteuning is Multi-tenancy: Bij multi-tenancy worden gegevens van meerdere gemeenten in één database opgeslagen en via een organisatiesleutel van elkaar gescheiden. De software gebruikt deze organisatiesleutel bij bevraging van gegevens. De organisatiesleutel die gebruikt wordt is afhankelijk van de autorisatie van de gebruiker.

In de praktijk wordt bij de bouw van informatiesystemen onvoldoende nagedacht over het ondersteunen van samenwerkingsverbanden. Dat leidt er in de praktijk toe dat informatiesystemen dubbel, of meer, uitgevoerd worden. Waar samenwerkingsverbanden zich beperken tot een specifieke taak of domein (bijvoorbeeld sociaal domein) blijft dit vraagstuk overzichtelijk.

DigiD audits per gemeente(lijke aansluiting)

Logius wil per deelnemende gemeente aan een samenwerkingsverband een DigiD audit(trail) doen. Voor alle deelnemers moet hetzelfde traject worden doorlopen, welke gepaard gaat met veel tijd en kosten (al snel 10-15k euro per gemeente). Ook al maakt men in de samenwerking gebruik van een gezamenlijke aansluiting DigiD die door Logius momenteel wordt gedoogd.

Ontbreken van eenduidige ondersteuning

Het ontbreken van goede “eenduidige” protocollen en handleidingen die een optimale implementatie mogelijk maken, ontbreken in de meeste gevallen. Gevolg is een diversiteit aan technische oplossingen en/of procesmatige workarounds. Vaak met goede bedoelingen, maar veelal ingegeven door gebrek aan kennis en ondersteuning.

Voorbeelden:

1. Gebruik van certificaten. In het gebruik van certificaten is onduidelijk in welke gevallen nu test- of productiecificaten mogen worden gebruikt. Bijvoorbeeld voor Mijnoverheid.
2. Oplossing zou kunnen zijn gebruik te maken van server certificaten in plaats van PKI certificaten op naam. Anders moet je een certificaat per gemeente hebben. Dit zou een oplossing zijn voor de benodigde certificaten GBA-V, e-herkenning, digiD en mijnoverheid-Lopende Zaken

Beperkte toegang voor private samenwerkingsverbanden

1. Op dit moment kunnen private samenwerkingsverbanden of private partijen geen gebruik maken van Gemnet. Daarbij speelt dat voor samenwerkingsverbanden er geen toegang is geregeld op het ‘gezamenlijk’ niveau. Een medewerker krijgt e-Herkenning voor een gemeente uitgereikt en dat betekent dat een samenwerkingsverband dat voor 6 gemeenten de taken uitvoert, evenzoveel e-Herkenningen moet aanvragen en per gemeente moet inloggen. Protocollering achter e-herkenning is een drama. Nu handmatig inregelen, maar dat zou je kunnen autoriseren. Dit geldt overigens ook voor DigiD (voorbeeld: SOLO)
2. Om het mogelijk te maken dat een private partij (al dan niet een samenwerkingsverband) gebruik kan maken van het Gemeentelijk gegevensknooppunt (GGK) portaal moet het portaal ook beschikbaar worden gesteld via internet. Daarnaast is het treffen van extra maatregelen nodig om de connectiviteit even veilig te maken als via Gemnet.
3. Om het mogelijk te maken dat een samenwerkingsverband (privaat of publiek) via 1 account kan inloggen zodat de informatie voor alle gemeenten bereikt kan worden, moet de software van het GGK worden aangepast. N.B. De vraag is of een samenwerkingsverband via één account de informatie mag opvragen. Daarmee bestaat een groter risico op oneigenlijk gebruik en moet de verantwoording van het gebruik van de gegevens nog worden ingericht. De verantwoording is dan alleen op samenwerkingsverband te doen en niet voor individuele gevallen. Soms zal dat voldoende zijn en soms niet, dat vraagt nadere analyse. N.B. Verantwoording en logging en protocollering zullen nadrukkelijk moeten worden meegenomen.

Onvoldoende virtualisatie

Veel gemeenten zijn nog niet gevirtualiseerd. Op het moment dat systemen gevirtualiseerd zijn, kun je onder de samenwerkende gemeenten de informatiesystemen en -stromen makkelijker bij elkaar brengen. Dit is een belangrijke technische stap om technische en financiële belemmeringen

aan de kant van de gemeenten weg te nemen, zowel bij de start als bij de eventuele ontvlechting van de samenwerking.

3.3 Belemmeringen in benodigde harmonisatie van werkprocessen en applicaties

Verschillende beleidsregels leiden tot inefficiënte uitvoering

Beleid en onderliggende beleidsregels verschillen vaak voor de samenwerkende gemeenten. Dit maakt een geharmoniseerde uitvoering van de werkprocessen en de onderliggende applicaties zeer complex.

Een samenwerkingsverband waar namens of vanuit een aantal gemeenten uitvoerende / dienstverlenende taken zijn belegd, wil de klant op dezelfde wijze 'behandelen'. Dat vraagt dat het onderliggende beleid hetzelfde is.

Voorbeeld: Harmonisatie, samenwerken en gemeentelijke autonomie staan al heel gauw haaks op elkaar als het om werkprocessen gaat. Als gevolg van de decentralisaties heeft een dienst sociale zaken te maken met gebiedsteams van gemeenten die allemaal verschillend zijn qua takenpakket en onderliggend mandaat (integraal en/of gebiedsgericht). De verschillende 'knips' in de werkprocessen, levert een diversiteit aan benodigde ondersteuning op en daarmee inefficiëntie op voor de samenwerking. De eerdere keuze voor een geharmoniseerd proces staan hiermee onder druk.

Licentieproblematiek beperkt 'winst'

Licenties van applicaties zijn in meerderheid gebaseerd op gebruik per inwoner, dus samenwerking loont niet voor de kosten van de informatiesystemen (op andere vlakken uiteraard wel). Echter ook sprake van licentiemodellen die gebaseerd zijn op processorkracht per gemeente of bedragen per organisatie. B.v Oracle rekent naar processorkracht en dan per gemeenten. Bij elkaar brengen van databases kan dan in één keer leiden tot forse extra kosten. Licentiemodellen kunnen dus leiden tot installaties naast elkaar, op aparte machines. Al met al bestaat er dus ook commerciële belemmeringen in de contractvorm met leveranciers.

Incongruente samenwerkingsverbanden als gegeven

Eén gemeente werkt in verschillende verbanden samen met verschillende groepen andere gemeenten, en heeft daardoor moeite om de kostenbesparingen door schaalgrootte niet te laten teniet doen door de kosten van 'couleur locale', overleg en afstemming. Dat geldt ook voor de inrichting van de informatiearchitectuur; deze wordt complex en extra duur.

Opdrachtgeverschap voor informatiebeveiliging niet eenduidig

Waar een samenwerkingsverband vaak voorop loopt qua beveiliging, zijn deelnemende gemeenten nog niet zover dat zij in een opdracht gevende rol hiervoor de eisen stellen. Deze opdrachtgevende rol is wel cruciaal om ervoor te zorgen dat ook bij gemeenten voldoende bewustzijn ontstaat hiervoor en dat geen onnodige verschillen blijven bestaan bij de deelnemers. N.B. Samenwerkingsverbanden kunnen wel aansluiten bij de IBD.

Applicatierationalisatie levert nog beperkte winst op

Waar leveranciers nog onvoldoende multi-tenant applicaties aanbieden en waar deelnemende gemeenten aan een samenwerking nog teveel vasthouden aan 'eigen' applicaties, levert applicatierationalisaties nog onvoldoende op.

4 Oplossingsrichting

Uit bovenstaande analyse blijkt dat veel ICT-landschappen nog dubbel worden uitgevoerd, onnodig extra koppelvlakken nodig zijn, onnodig dubbel beheer georganiseerd wordt, met risico's voor gegevens inconsistentie en slechte dienstverlening tot gevolg.

Deze bovenstaande problematiek is niet in alle gevallen 1:1 op te lossen. Grofweg bestaat de oplossingsrichting uit het gericht sturen op een drietal agenda's ter ondersteuning van samenwerkingsverbanden:

1. Gezamenlijke gemeentelijke agenda en opdrachtgeverschap naar leveranciers
2. Agenda van de gemeentelijke ICT-leveranciers
3. Agenda Logius-KING

4.1 Gezamenlijke gemeentelijke agenda

De Algemene Ledenvergadering van de VNG heeft juni 2015 ingestemd met de collectieve digitale agenda dienstverlening en informatiebeleid 2020, inclusief een meerjarige aanpak, projectenagenda, governance en financiering. De gemeenten hebben daarmee de keuze gemaakt voor de (financiële) voordelen van efficiënt samenwerken aan digitale dienstverlening, de informatiesamenleving en e-overheid, het vergroten van het innovatievermogen van het gemeentelijke veld, stroomlijning van gemeentelijke processen, sterkere beïnvloeding van het Rijk en een impuls in het opdrachtgeverschap richting softwareleveranciers.

Het ondersteunen en faciliteren van samenwerkingsverbanden geeft een belangrijke impuls aan bovenstaande doelen. In de prioritaire thema's staan herontwerp van werkprocessen, informatie-uitwisseling en generieke basisinfrastructuur reeds benoemd. Concreet wordt vanuit deze impactanalyse de volgende 'Proof of concept' voorgesteld:

- Voer een proof of concept uit waarbij een bestaand ICT-samenwerkingsverband ondersteund wordt in het traject van gezamenlijke 'hosting' van verschillende ICT-landschappen naar een compleet gevirtualiseerd ICT-landschap. Deze ondersteuning voldoet uiteraard aan de selectiecriteria zoals ook benoemd in de digitale agenda 2020 en levert in de praktijk bruikbare en handzame instrumenten op voor andere (ICT-)samenwerkingsverbanden.
- Zet hierbij bestaand KING-instrumentarium in zoals Softwarecatalogus (SWC) en Vensters voor Bedrijfsvoering (VvBV), welke ondersteunend zijn aan het duiden van de problematiek. Bijvoorbeeld ook in gesprek met een Lokale Rekenkamer en/of bestuurders.
- Zet GEMSS (applicatierationalisatietool en -aanpak van KING) in ter ondersteuning van het opschonen van de verschillende ICT-landschappen binnen het samenwerkingsverband om uiteindelijk de stap te kunnen maken naar een gevirtualiseerd ICT-landschap.

Vanuit de digitale agenda 2020 wordt reeds ingezet op een leeraanbod dat aandacht heeft voor bijvoorbeeld intergemeentelijke samenwerking en opdrachtgeverschap, informatiebeleid en informatieveiligheid. N.B. Hoewel implementatie en gebruik vaak buiten scope is van de ondersteuning (immers gemeentelijke verantwoordelijkheid), blijkt dit in 70-80% van de gevallen de sleutel tot succes.

4.2 Agenda van de gemeentelijke ICT-leveranciers

Als gemeenten de juiste keuze kunnen maken en op een juiste invulling van standaarden door de leveranciers kunnen rekenen, scheelt dat veel integratiekosten tussen standaarden. Niet de gemeenten moeten systeemintegratie doen, maar verwachten dat van de markt zelf. Dit geldt voor de individuele gemeente als voor samenwerkende gemeenten in ketens. Ongewenste afhankelijkheid van leveranciers omzetten naar regie en 'eigenaarschap', is altijd ambitie van KING geweest. Onder de vlag van 'slim samenwerken', de 'Basisgemeente' is hard gewerkt aan deze ambitie. KING heeft de NUP componenten doorontwikkeld in dienst van Basisgemeente: de GEMMA softwarecatalogus en de doorontwikkeling daarvan waarbij het initiatief nadrukkelijk nog meer bij gemeenten ligt.

In het streven van KING naar verdere vormen van samenwerking en collectivisering, wordt de sturing op gemeentelijke leveranciers versterkt. Ook op deze agenda moet samenwerking een nog nadrukkelijker thema worden. Niet alleen GEMMA 2.0 (en het onderliggende addendum met de leveranciers) is hiervoor een belangrijk vehikel, ook een vastgestelde en gedragen visie op bijvoorbeeld 'knooppuntdiensten' en thema's als 'multi tenancy' kunnen in partnership tussen gemeente en leverancier verder worden uitgedacht. N.B. Zo kan tijdens de bouw van de informatiesystemen al worden bedacht hoe samenwerkingsverbanden het beste ondersteund kunnen worden.

Vanuit KING is eerder al een handreiking Cloud computing opgesteld en is een succesvolle pilot uitgevoerd met een cloudoplossing en enkele gemeenten. Onvoldoende is hieruit afgeleid wat zinvolle handreikingen zijn voor gemeenten, en dan met name wat een succesvolle strategie is om vanuit 'IST' naar 'SOLL' te komen.

4.3 Agenda Logius-KING

Veel barrières van samenwerking worden veroorzaakt door de af te handelen administratieve en juridische context. Hierin werkt de wet, of althans de uitleg ervan, zeer beperkend. Gevolg is dat lokaal diverse workarounds worden bedacht die op termijn lastig te harmoniseren zijn en moeilijk beheersbaar blijken en blijven.

Logius en KING hebben reeds de ambitie uitgesproken snel te willen schakelen om waar mogelijk barrières voor samenwerkingsverbanden weg te nemen. Bovenstaande analyse vormen, samen met de reeds uitgevoerde analyses van Logius-KING en gemeente Woerden het vertrekpunt voor een gezamenlijke werkagenda. Deze werkagenda vormt de onderligger voor een in te richten landelijk platform om snel issues te kunnen wegleggen en oplossen.

Onderliggend aan deze werkagenda doen Logius en KING er goed aan een gezamenlijk streefbeeld vast te stellen. Dit als basis voor de oplossingen en keuzes.

Onderwerpen op deze agenda zijn in ieder geval:

1. Mogelijkheid verkennen om het mandaat in GR statuut te regelen welke ook dekkend is voor informatievoorziening en –verwerking (model formulering)
2. “eenduidige” protocollen en handleidingen die een optimale implementatie mogelijk maken (bijvoorbeeld rondom certificaten)
3. Afspreken werkwijze rondom benodigd audittrail DigiD samenwerkingsverbanden
4. Brainstorm Logius-KING-gemeenten over de wijze waarop samenwerkingsverbanden kunnen worden gefaciliteerd vanuit de verschillende landelijke voorzieningen zoals GBA, GGK, SVB

5 Acties voor KING in 2015

De systematiek onder de digitale agenda 2020 kan een belangrijke impuls geven aan het oplossen van bovenstaande problematiek. Continue voeding vanuit de praktijk is daarvoor een randvoorwaarde. Bovenstaande oplossingsrichtingen kunnen nu al door KING op de verschillende agenda's worden geagendeerd, opgepakt dan wel begeleid. Concreet leidt dit tot de volgende (projectmatige) acties:

Acties	Toelichting	Actiehouder	Rol KING/ gemeenten	Planning
Proof of concept virtualisatie ICT-samenwerkingsverband 'van heterogeen ICT-landschap naar virtueel ICT landschap'	1. Analyse bestaand ICT-landschap samenwerkingsverband (inzet instrumentarium GEMSS, SWC) 2. Ontwikkelen streefbeeld virtueel ICT landschap ICT-samenwerkingsverband 3. Inrichten proof of concept 'virtualisatie' 4. Ontwikkelen strategie virtualisatie/ cloud ICT samenwerkingsverbanden	KING + samenwerkingsverband	- Inrichten proof of concept (bij bestaand samenwerkingsverband) - Inzet instrumentarium SWC, GEMSS, GEMMA 2.0, Handreiking Cloud - Ontwikkelen strategie virtualisatie/ cloud	Sept 2015 – Nov 2015
GEMMA 2.0 doorontwikkelen vanuit perspectief ICT-samenwerkingsverbanden	1. Uitbreiding principes GEMMA 2.0 vanuit samenwerkingsverbanden 2. Inrichten thema-overleg/ expertisegroep leveranciers/gemeenten	KING	- Inhoudelijke thema's voorbereiden voor gesprekken met leveranciers & gemeenten waaronder: - o Visie op knooppunt-/informatiediensten - o Multi-tenancy - o ...	Sept 2015 – Dec 2015
Inrichten platform Logius-KING	1. Inrichten platform om snel issues te kunnen wegleggen en oplossen	KING	-	Okt 2015
Onderzoek aansluitvoorwaarden en auditeseisen	1. Analyse van de aansluitvoorwaarden van de voorzieningen (overlap en verschillen) 2. Analyse van de auditvoorwaarden van de voorzieningen (overlap en verschillen) 3. Intern advies t.a.v. harmonisatie	Logius	- Lever input voor de analyse (voorbeelden en issues)	Sept 2015 – Nov 2015
Afspraken leveranciers	4. Verdergaande afspraken via convenanten over het ondersteunen van samenwerkingsverbanden	KING en gemeenten	-	Okt 2015 – Dec 2015

**KWALITEITS
INSTITUUT
NEDERLANDSE
GEMEENTEN**

**KWALITEITSINSTITUUT
NEDERLANDSE GEMEENTEN**

**NASSAULAAN 12
2514 JS DEN HAAG**

**POSTBUS 30435
2500 GK DEN HAAG**

**T 070 373 80 08
F 070 363 56 82**

**INFO@KINGGEMEENTEN.NL
WWW.KINGGEMEENTEN.NL**